

## ИНФОРМАЦИЯ ПО ЧЛ.47-50 ОТ ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2017/565 НА КОМИСИЯТА

1. „Юг Маркет“ ЕАД притежава лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник. Лицензът е издаден на основание Решение № 72-ИП/31.07.1998 г. на Комисията по ценните книжа и фондовите борси, Решение № 197-ИП/11.07.2001 г. на Комисията за финансов надзор и Решение № 148-ИП/22.02.2006 г. Дружеството е вписано във водения от Комисия за финансов надзор регистър на инвестиционните посредници под регистрационен № 03-0141. Адресът на Комисията за финансов надзор е, както следва: ул. „Будапеща“ №16, п.к. 1000 София, e-mail: [delovodstvo@fsc.bg](mailto:delovodstvo@fsc.bg)

2. Данни за контакти, необходими на клиентите, за да поддържат ефективна връзка с инвестиционния посредник:

| Населено място | Адрес                        | Лица за контакти         | Тел.                             | Електронна поща                                                |
|----------------|------------------------------|--------------------------|----------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Пловдив        | ул. „Колю Фичето“ №7-А       | Т. Поповска,<br>П. Ганев | 032/625 401;<br>факс 032/625 402 | <a href="mailto:office@ugmarket.com">office@ugmarket.com</a> ; |
| София          | ул. "Христо Белчев" №8, ет.5 | В. Атанасов              | 02/980 48 10                     |                                                                |

3. Езици, на които клиентът може да поддържа връзка с Юг Маркет и да получава документи и друга информация: български, английски

4. Начини за поддържане на връзка, които се използват между Юг Маркет и неговите клиенти:

В офис на Юг Маркет - лично или чрез пълномощник, притежаващ правомощия съгласно изрично пълномощно, издадено съгласно изискванията на действащото законодателство или на посочените в т.2 телефон, факс или e-mail адрес.

5. Начини за изпращане и получаване на нареждания от клиентите на ИП „Юг Маркет“ ЕАД: Юг Маркет може да приема нареждания за сключване на сделки с финансови инструменти както на място в своя офис, така и чрез дистанционен способ за комуникация: по телефон, факс или чрез електронна поща. Юг Маркет приема нареждания за сделки с финансови инструменти, подадени по телефона или чрез друг дистанционен способ за комуникация от клиенти, които вече са идентифицирани от посредника и имат договор с него.

Подаване на нареждания чрез пълномощник се извършва само ако той представи нотариално заверено пълномощно, което съдържа представителна власт за извършване на разпоредителни действия с финансови инструменти.

Инвестиционният посредник може да приема нареждания за сключване на сделки с финансови инструменти и чрез електронна система за търговия, която гарантира спазването на нормативните изисквания и осигурява достъп на клиента до определено място за изпълнение. Достъпът до електронната система и въвеждането на нареждания от клиента се осъществява чрез уеб, компютърни и/или мобилни приложения, които осигуряват надеждна идентификация на клиента.

6. Естество, честота и периодичност на докладване на резултатите от предоставяната услуга

6.1. Докладване по отношение на изпълнението

След като е изпълнил от името на клиент нареждане, различно от нареждане, свързано с управлението на портфейл, Юг Маркет незабавно предоставя на клиента на траен носител основната информация относно изпълнението на нареждането.

Възможно най-рано, но не по-късно от първия работен ден след изпълнението, Юг Маркет предоставя на клиента съобщение на траен носител, потвърждаващо изпълнението на нареждането. Когато инвестиционният посредник е получил потвърждението от трета страна го предоставя на клиента не по-късно от първия работен ден след получаването му от третата страна. Потвърждението е със съдържание съгласно чл.59 от Делегиран регламент №565. Юг Маркет предоставя на клиента при поискване информация относно статуса на нареждането.

6.2. Докладване по отношение на управлението на портфейл Юг Маркет предоставя отчет на траен носител за дейностите по управление на портфейла, извършвани от името на клиент, освен ако такава справка не се предоставя от друго лице. Отчетът представлява коректен и балансиран преглед на извършените дейности и на резултатите от портфейла през отчетния период. Периодичният отчет е със съдържание съгласно чл.60 от Делегиран регламент №565 и срок на предоставяне, уговорен в конкретния договор.

Юг Маркет информира клиента, ако общата стойност на портфейла, оценена в началото на всеки отчетен период, се обезцени с 10 % и впоследствие с кратни на 10 % стойности, не по-късно от края на работния ден, в който този праг е преминат, или ако прагът е преминат в неработен ден — до края на следващия работен ден.

6.3. Отчети (справки) за финансовите инструменти и/или парични средства на клиенти, които се съхраняват от Юг Маркет Юг Маркет изпраща веднъж на тримесечие на всеки клиент, за когото държи финансови инструменти или средства, справка на траен носител за тези финансови инструменти и/или парични средства, освен ако такава справка е предоставена в друга периодична справка. Отчетът е със съдържание съгласно чл. 63 от Делегиран регламент №565. При поискване от клиента ИП предоставя тази справка по-често срещу възнаграждение.

Периодичната справка за активите на клиента не се предоставя, когато инвестиционният посредник предоставя на своите клиенти достъп до онлайн система, отговаряща на критериите за траен носител, ако актуални справки за финансовите инструменти или средствата на клиента са леснодостъпни от клиента и инвестиционният посредник разполага с доказателства, че клиентът е осъществил достъп до тази справка поне веднъж през съответното тримесечие.

За дейностите по управление на портфейл, извършвани от името на клиент, Юг Маркет включва справката за активите на клиента по тази точка в периодичната справка, която предоставя на клиента по т.6.2.

6.4. Начини за предоставяне на потвърждения за изпълнени нареждания и за докладване на резултатите от предоставяната услуга (справки и отчети):

Начините за предоставяне се уговарят в договора с клиента. В случаите, когато клиентът е посочил електронен адрес за комуникация, всички потвърждения за изпълнени нареждания, както и дължимите отчети по сключените клиентски договори се изпращат по електронна поща. В тези случаи инвестиционният посредник изпраща съответния документ във файл, чието копиране е възможно, но чиято промяна от страна на клиента не се допуска от софтуера.

Във всички останали случаи потвържденията и отчетите се получават в офиса на инвестиционния посредник лично или от упълномощено по съответния ред за това лице или се изпращат на посочения адрес за кореспонденция на клиента с препоръчано писмо с обратна разписка.

7. Мерки, които Юг Маркет предприема, за да гарантира финансовите инструменти и/или пари на клиенти.

Юг Маркет поддържа отчетност и води сметки на финансовите инструменти и паричните средства на своите клиенти, които да му позволят във всеки един момент: да разграничи държаните за един клиент активи от активите, държани за друг клиент, както и от собствените си активи; да отразява точно финансовите инструменти и паричните средства, държани за клиентите; да бъдат използвани за документална проследимост

Юг Маркет отделя своите финансови инструменти и парични средства от тези на клиентите си и не отговаря пред кредиторите си с финансовите инструменти и паричните средства на своите клиенти. Не се допуска принудително изпълнение върху паричните средства и финансовите инструменти на клиенти за задължения на Юг Маркет.

Юг Маркет не може да използва финансови инструменти на своите клиенти за собствена сметка, за сметка на други свои клиенти или за сметка на което и да е друго лице освен с изричното съгласие на клиента и при определени условия. Юг Маркет не може да използва за собствена сметка парични средства на клиенти освен с изричното съгласие на клиента.

**Финансовите инструменти** на всеки клиент се отчитат по негова аналитична сметка при Юг Маркет. Инвестиционният посредник съхранява финансовите инструменти на своите клиенти в депозитарна институция по клиентски сметки към сметката на Юг Маркет или по сметки, открити към сметката на трето лице. Инвестиционният посредник равнява водените от него сметки и записи с тези на лицето, при което се държат финансовите инструменти на посредника и на клиентите му. Равняването е редовно, но не по-малко от веднъж седмично.

**Паричните средства** на всеки клиент се отчитат по негова аналитична сметка при Юг Маркет. Инвестиционният посредник депозира паричните средства, предоставени от клиенти или получени в резултат на извършени за тяхна сметка инвестиционни услуги, в лице по чл. 93, ал. 1 ЗПФИ<sup>1</sup> по сметка или сметки отделно от всички сметки, използвани за държане на парични средства на инвестиционния посредник. Юг Маркет ежедневно равнява водените от него сметки и записи с тези на лицето, при което се държат паричните средства на посредника и на клиентите му. В договорите с лице по чл. 93, ал. 1 от ЗПФИ е уточнено, че в сметките се съхраняват парични средства на клиентите, както и че сметките не подлежат на заповед.

В случаите, когато действа за свои клиенти Юг Маркет, когато открива сметка за финансови инструменти на свой клиент при трето лице, полага дължимата грижа за интересите на клиента при определяне на това лице и възлагането на същото да съхранява финансовите инструменти на клиента и веднъж годишно преразглежда със същата грижа избора на това лице и условията, при които то съхранява финансовите инструменти на клиента. В изпълнение на задълженията си по предходното изречение инвестиционният посредник отчита професионалните качества и пазарната репутация на третото лице, както и нормативните изисквания и пазарните практики, свързани с държането на такива финансови инструменти, които могат да накърнят правата на клиента;

В Република България е създаден **Фонд за компенсиране на инвеститорите**, който е юридическо лице със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Цар Шишман“ No 31; [www.sfund-bg.com](http://www.sfund-bg.com). Фондът осигурява изплащане на компенсация на клиентите на инвестиционни посредници, при условията и по реда на Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Фондът изплаща компенсация на клиентите за вземанията, възникнали в резултат на невъзможност инвестиционния посредник да върне клиентските парични средства, финансови инструменти или да удовлетвори други вземания на клиентите при спазване на реда, ограниченията и процедурите, предвидени в българското право. Размерът на компенсацията, която се изплаща на всеки клиент, който отговаря на законовите условия, е 90% от стойността на вземането, но не повече от 40 000 лева. Определени активи, които не са финансови инструменти, може да не са защитени от Фонда по реда на действащото законодателство. При поискване от клиент, Юг Маркет ще му предостави подробна информация относно условията и реда за компенсиране на инвеститорите съгласно ЗППЦК.

## **8. Обобщено описание на политиката по отношение на конфликтите на интереси**

Юг Маркет предприема мерки и създава условия за избягване на конфликти на интереси, а когато такива конфликти възникнат, осигурява тяхното справедливо разрешаване. Служителите на Юг Маркет са длъжни да следят за наличие на конфликти на интереси в процес на изпълнение на тяхната работа и при възникване на такива да предприемат съответните действия съобразно Правилата за идентифициране, предотвратяване и управление на конфликти на интереси на Юг Маркет.

В случай, че при прилагането на правилата за идентифициране, предотвратяване и управление на конфликтите на интереси продължава да съществува риск за интересите на клиента, Юг Маркет преди извършването на дейност за сметка на клиента, във връзка с която е налице конфликт на интереси, разкрива пред клиента информация за потенциалните или конкретни конфликти на интереси. Информацията се предоставя на клиента от служителите, които работят с клиенти.

Разкриването пред клиентите на информация за потенциални или конкретни конфликти на интереси се разглежда като крайна мярка, която се използва само ако приетите от посредника организационни и административни механизми за предотвратяване или управление на конфликтите на интереси не са достатъчни, за да се гарантира с разумна увереност, че рисковете за увреждане на интересите на клиента ще бъдат предотвратени.

С оглед предотвратяване възникването на ситуации с потенциален конфликт на интереси служителите на инвестиционния посредник спазват следните принципи:

а) безконфликтност – инвестиционният посредник, съответно негов служител, не може да се поставя в позиция, при която неговите интереси биха конкурирали интересите на клиент, а ако това се случи, винаги следва да се отдава предимство на интереса на клиента;

б) равностойно и справедливо третиране на клиентите – инвестиционният посредник винаги действа в интерес на своя клиент по най-добрия за него начин. Той не следва да се поставя в позиция, при която интересът на един негов клиент ще влезе в конфликт със задължението му към друг негов клиент.

в) конфиденциалност – инвестиционният посредник или негов служител няма право да използва в своя полза или в полза на друго лице, вкл. друг клиент, поверителната информация, която е получил от клиент.

г) лоялност към клиентите – инвестиционният посредник и неговите служители са длъжни да използват в полза на клиента всичките си познания и опит, включително всяка публично достъпна информация, която е получил и е във връзка с предоставяната на клиента услуга.

Ако въпреки това възникне конфликт на интереси между клиента и инвестиционния посредник, винаги се предпочита интереса на клиента пред този на инвестиционния посредник.

Допълнителна подробна информация относно политиката за третиране на конфликти на интереси на инвестиционния посредник е на разположение на клиентите и потенциалните клиенти на сайта на Юг Маркет [www.ugmarket.com](http://www.ugmarket.com) и в офисите на инвестиционния посредник.

## **9. Общо описание на финансовите инструменти и рисковете, свързани с тях**

**Акции на дружества, търгувани на "Българска фондова борса " АД, както и на дружества, търгувани на чуждестранни регулирани пазари на финансови инструменти или акции, неприети за търговия на регулиран пазар.**

Акциите са дялови ценни книжа, даващи на притежателите им право на собственост на определен дял от една компания, заедно с прилежащите ѝ право на глас в общото събрание на акционерите, право на дивидент, както и ликвидационен дял.

Притежателите на акции в дадено дружество могат да реализират както доход от дивиденди, евентуално разпределяни от

дружеството, така и доходи от покачването на пазарната цена на акциите, ако има пазарна цена. На акционерите на публичното дружество със седалище в Република България се полагат и права за записване на пропорционален на притежавания от тях дял брой акции във връзка с взето решение за увеличаване на капитала на публичното дружество.

#### **Обикновени акции**

Дава право на глас на нейния притежател в общото събрание на дружеството, което избира управителния и или надзорния съвет и взема решения по основни въпроси от неговата дейност – увеличение на капитала, сливане, прекратяване на дейността, ликвидация и пр. Притежателят на обикновената акция има право на дивидент и на ликвидационен дял. До размера на своя дял в капитала, инвеститорът носи отговорност за възможните загуби от дейността на дружеството. При неплатежоспособност и ликвидация, дружеството се издължава с приоритет на кредиторите, притежателите на привилегирани акции и притежателите на обикновени акции. Притежателите на обикновени акции гласуват на общото събрание с броя на притежаваните акции лично или чрез доверени лица.

#### **Привилегирани акции**

Те са част от собствения капитал на акционерното дружество. Те дават право на дивидент (плащан от нетната печалба) и на ликвидационен дял. Притежателите на привилегирани акции не могат да гласуват на общите събрания на обикновените акционери. Ликвидационният дял на привилегированите акционери се изплаща преди дела на обикновените акционери, но след като бъдат удовлетворени претенциите на всички останали кредитори.

**Рискове, характерни за акциите (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Пазарен (ликвиден, валутен риск), макроикономически, отраслов, риск на емитента, риск, свързан със сетълмента и др.

**Държавни ценни книжа (ДЦК)** ДЦК са дългови ценни книжа, издавани и гарантирани от държавата. Притежателят на такива ценни книжа е кредитор на държавата. Българската държава издава държавни ценни книжа за покриване на свои краткосрочни, средносрочни или дългосрочни нужди от финансов ресурс. Държавните ценни книжа могат да бъдат деноминирани както в лева, така и в евро, щатски долари или в друга валута. Всички български ДЦК са гарантирани от Република България и се считат за нискорисков инструмент. От гледна точка на структурата на доходността, ДЦК биват:

**Сконтови** - продават се с отстъпка от номинала, а се изкупуват обратно по номинал, като тази отстъпка се явява доходът от книгата до падежа им.

**Лихвоносни** - емитират се по номинал, изкупуват се обратно по номинал и носят лихва на притежателите им за периода на съществуването си.

**Сконтово-лихвоносни** - продават се с отстъпка от номинала, погасяват се по номинал и допълнително носят лихва за периода на съществуването си.

**Рискове, характерни за ДЦК (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Пазарен риск (ликвиден риск, валутен риск, лихвен риск), кредитен риск, риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента.

#### **Общински ценни книжа (облигации)**

Този тип облигации се издават от отделните общини. Обикновено чрез емитирането им се цели набирането на средства за осъществяване на инвестиционна програма, подобрения в общинската инфраструктура и подобни дейности. От гледна точка на деноминация и начини за формиране на доходността тези облигации не се различават от ДЦК. Могат да бъдат обезпечени (с общински имоти или други активи) и необезпечени (гарантирани само с репутацията на общината-издател).

**Рискове, характерни за общинските ценни книжа (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Пазарен риск (ликвиден риск, лихвен риск), кредитен риск, , риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента

#### **Ипотечни облигации**

Съгласно българското законодателство, ипотечни облигации се издават само от банки. Банките емитират тези книжа за рефинансиране на операциите си и за увеличаване на кредитните си портфейли. От гледна точка на доходност и деноминация, влизат в категориите, посочени за ДЦК. Характерното за ипотечните облигации е, че са обезпечени с вземания по ипотечни кредити, отпуснати от съответната банка. Това означава, че при евентуална невъзможност на банката-емитент да изплаща задълженията си по облигациите, вземанията по отпуснатите от нея ипотечни кредити ще служат за изплащане на задълженията по облигациите.

**Рискове, характерни за ипотечните облигации (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Кредитен риск, пазарен риск (лихвен риск, ликвиден риск), риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента

#### **Корпоративни облигации**

Корпоративните облигации са средство за набиране на финансов ресурс от страна на търговските дружества. Рискът на всяка емисия облигации зависи от дейността, финансовото състояние и кредитния рейтинг на компанията - емитент, както и от обезпечението по емисията. Доходите от тях отново се получават под формата на лихва или отбив от номинала и обикновено са по-високи от доходите по съизмеримите по срочност ДЦК, ипотечни или общински облигации.

**Рискове, характерни за корпоративните облигации (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Кредитен риск, пазарен риск (лихвен риск, ликвиден риск), риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента.

**Всички дългови ценни книжа, изброени по-горе като видове облигации, дават право на притежателя им да получи главница, съразмерна на номиналната стойност на дълговата ценна книга, както и лихви съобразно посочения в условията на емисията лихвен процент.**

#### **Чуждестранни ценни книжа с фиксирана доходност**

Ценни книжа от посочените по-горе категории, които са емитирани от чуждестранни емитенти и се търгуват на международните финансови пазари.

**Рискове, характерни за тези инструменти (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Пазарен (лихвен, ликвиден), макроикономически, отраслов, валутен, риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента.

**Exchange Traded Funds (ETF)** – Вид финансови инструменти (ценни книжа), които следват представянето на индекс или кошница от активи, и същевременно са регистрирани за търговия на фондов пазар. За разлика от взаимните фондове, те са търгуват като обикновени акции на регулирания пазар. Реално ETF-а представлява фонд, управляван от голяма финансова институция (Маркетмейкър), който притежава съответните активи (акции, облигации, фючъри, валута, ценни метали) на свое име, и разделя тяхното притежание под формата на акции, които акционерите придобиват. По този начин те индиректно притежават дялове от съответните активи, в които инвестират.

**Рискове, характерни за ETF (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Пазарен (ликвиден, валутен, лихвен), контрагентен риск, риск от грешка при проследяване (при отклонение в представянето на ETF от индекса), риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента

**Дялове на колективна инвестиционна схема (КИС)** - Дяловете на колективна инвестиционна схема са вид финансови инструменти, издадени от колективна инвестиционна схема, които изразяват правата на техните притежатели върху нейните активи. Дялове на колективна инвестиционна схема означава и акции на колективна инвестиционна схема (в приложимите случаи).

**Деривати – производни финансови инструменти (форуърди, фючърси, опции).** Характеризират се с висока степен на риск

**Опциите** представляват деривативни финансови инструменти, които дават право за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена до изтичането на определен срок или на определена дата. Транзакциите с опции обаче носят висока степен на риск, тъй като малки изменения в цената на базовия актив, могат до доведат до сериозни такива, при цената на съответната опция. Тъй като инструментът има времево ограничение, купувачът на опции може да закрие (прибира съответната капиталова печалба или загуба), да изпълни (придобива съответния базов актив, за който се отнася опцията) или да остави опцията да падежира (по този начин опцията изтича, без инвеститорът да се възползва от придобиването на съответния актив и губи стойността, платена за придобиването и). Продажбата на опции обикновено води до по-голям риск. Продавачът може да претърпи загуба, която значително да надвиши сумата на фиксирания премия. Продавачът също може да бъде изложен на риск купувачът на опцията да я изпълни и продавачът или да извърши паричен сетълмент, или да придобие или достави съответния инструмент.

**Фючърсите** са също вид деривативен финансов инструмент и дават право, но и задължение за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена на определена дата.

**Договорите за разлики** като вид деривативен финансов инструмент дават право за получаване на разликата между пазарната стойност на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти и предварително фиксирания им в договора цена. По договорите за разлики клиентът има и задължението да заплати разликата между пазарната стойност на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти и предварително фиксирания им в договора цена, когато има такава разлика.

**Рискове характерни за деривативните инструменти (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Пазарен (ликвиден, валутен, лихвен), контрагентен риск, риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента.

#### **Варанти**

Варантите дават на притежателя си правото, но не и задължението да купи предварително определено количество ценни книжа по предварително фиксирана цена в определен срок или на определена дата. Законът за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) дефинира варанта като ценна книга, която изразява правото за записване на определен брой ценни книжа по предварително определена или определяема емисионна стойност до изтичането на определен срок.

**Рискове, характерни за варантите (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Пазарен (ликвиден, валутен риск), макроикономически, отраслов, риск на емитента, риск, свързан със сетълмента и др.

#### **Права**

При емисия за увеличаване на капитала на публично акционерно дружество в нашата страна задължително се прилага емисия по права. Емисията по права осигурява на всеки акционер възможността да запази своя дял в акционерното дружество, като закупи съответна част от новоemitираните акции. Срещу всяка стара акция се дава едно "право" за участие в новата емисия. Чрез съотношението между старите акции в обръщение и новоemitираните акции се определя срещу колко "права" може да се закупи една новоemitирана акция.

Определя се и срок за упражняване на правата. Ако в рамките на този срок не се упражнят правата, те се продават чрез явен аукцион на фондовата борса. Фондовата борса служебно превежда паричните суми от продажбата на "правата" на старите акционери. По този начин се запазват интересите на тези акционери, които нямат финансова възможност или не желаят да направят допълнителна инвестиция в акционерното дружество.

Нови инвеститори могат да станат акционери в публичното дружество чрез закупуване на акции от емисията само ако си купят "права" на борсата.

**Рискове, характерни за правата (описанието на рисковете е посочено по-долу\*):** Пазарен (ликвиден, валутен риск), макроикономически, отраслов, риск на емитента, риск, свързан със сетълмента и др.

**Компенсаторни инструменти** - най-общо казано са инструменти, издадени от съответните представители на Българската държава (ведомства, областни управи и поземлени комисии) за обезщетяване на лицата или техните правоприменици, чиито имоти, сгради или земеделски земи са одържавени или отчуждени. Те могат да бъдат използвани като платежно средство при приватизационни сделки и да се придобиват акции от приватизирани търговски дружества. Доходността от инвестиции в компенсаторни инструменти има силно спекулативен характер и инвеститорите следва да имат предвид, че те не са ценни книжа (макар да се търгуват като такива) и тяхното съществуване не е обезпечено с реални активи.

#### **Основни рискове при инвестиране във финансови инструменти:**

**а) Пазарен риск** - възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на финансовите инструменти, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други. Компонентите на пазарния риск са:

- **Лихвен риск** - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в даден финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвените проценти. Изменението в цените на инструментите с фиксирана доходност е обратнопропорционално на изменението на лихвените проценти. При риска, засягащ времевата им структура сериозен фактор се явява разликата между фиксирания лихвен процент и плаващия лихвен процент, като тяхната промяна рефлектира и върху представянето на съответните инструменти.

- **Валутен риск** - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в даден финансов инструмент или депозит, деноминирани във валута, различна от лев и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лева или евро. Към датата на изготвяне на настоящото приложение в Република България действа фиксиран валутен курс към единната основна валута евро, поради което и докато е налице Валутен бординг, валутен риск към еврото практически не съществува.

- **Ценови риск**, свързан с инвестиции във финансови инструменти - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

**б) Ликвиден риск** – рискът от реализиране на загуби поради невъзможност да се продаде даден актив на стойност близка до справедливата му цена при нужда от свободни средства за покриване на краткосрочни задължения. Този риск е налице когато свободно търгуемия обем (т.н. free float) на съответната емисия не е достатъчно голям или интересът към финансовия инструмент не е споделян от голям на брой инвеститори, поради което в даден момент няма възможност за реализиране (продажба) на съответния брой финансови инструменти на желаната цена.

**в) Кредитен риск** – възможността от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитента на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки. Този риск отразява още вероятността от неплатежоспособност на кредитна или финансова институция, в която се съхраняват средствата под управление /или в които са открити депозити или влогове като инвестиция/. Следва да се има

предвид, че колкото кредитният риск е по-висок, толкова по-висок е лихвеният процент, който инвеститорите очакват да получат за своя заеман капитал. Кредитният риск се съотнася в:

- **Кредитен риск от контрагента / риск от неизпълнение** – вероятността насрещната страна по сделка с финансови инструменти да не изпълни своите договорни задължения, поради причини пряко свързани с финансовото ѝ състояние.

- **Инвестиционен кредитен риск** - рискът от загуба поради намаляване на стойността на инвестицията в даден финансов инструмент поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитното събитие може да бъде обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, значителна промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Инвестиционният кредитен риск при дългови ценни книжа обхваща също така рискът от промени в условията, при които дадени дългови ценни книжа са били записани или последващо придобити. - **Остатъчен риск** - рискът, който остава, ако признатите техники за редукация на кредитния риск покажат по-ниска ефективност от очакваната. Реално това е риска, който остава налице, въпреки всички положени най-добри усилия да бъдат елиминирани или значително намалени основните рискове. След съответната оценка на риска, той може да бъде идентифициран, да не може да бъде контролиран или пък изобщо да не бъде известен.

**г) Политически риск** - вероятността от загуба в резултат на водената от правителството икономическа политика и евентуални промени в законодателството, оказващи влияние върху инвестиционния климат. В резултат на резки промени в политиката на съответната страна, може да се стигне до нестабилност и оттам може

да се засегне възвръщаемостта, която могат да постигнат инвеститорите, тъй като тези промени могат значително да повлияят върху апетита към поемане на риск в съответната страна.

**д) Макроикономически риск** - вероятността от настъпване на преки загуби за клиента поради резки колебания и негативни тенденции в макроикономическата среда. Промяната в макроикономическата среда може да намали значително апетита за риск на всички инвеститори, в следствие на рязка промяна в техните очаквания за развитието на икономиката.

**е) Инфлационен риск** - вероятността от намаление на покупателната сила на местната валута и съответно от повишение на общото ценово равнище в страната и реализиране на загуби поради обезценка на активите, деноминирани в лева. Реално това е рискът от обезценката на базисната валута, използвана за инвестиционните цели, тъй като се предполага, че клиентът ще потребява блага, деноминирани в съответната валута. В един такъв момент, може да се окаже, че инфлацията значително е намалила покупателната възможност на инвеститора, спрямо тези блага.

**ж) Отраслов риск** - това е рискът от реализиране на загуба, поради отрицателни тенденции в развитието на определения отрасъл, в който оперира компанията, в която са инвестирани активи на клиента.

**з) Информационен риск** - рискът от реализиране на загуби поради неправилно инвестиционно решение в резултат на неравностоен достъп до данни за емитента на даден финансов инструмент, забавяне на съществена информация за него, нейното частично разкриване или некоректно представяне. По принцип всички емитенти на финансови инструменти, които се търгуват на регулиран пазар са длъжни съгласно приложимото законодателство да разкриват периодично информация за своето финансово състояние, както и друга регулирана информация (включително вътрешна информация и др.), но все пак е налице риск от неизпълнение на това нормативно задължение.

**и) Риск от концентрация** – възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към клиенти, групи свързани клиенти, клиенти от един и същ икономически отрасъл или географска област. Рискът се изразява в това, експозицията към определена група да бъде твърде голяма и при неконтролируеми негативни обстоятелства около нея, да възникне възможност от твърде големи загуби, които да повлияят негативно върху представянето на портфейла. Този вид риск се минимизира с диверсификацията на активите под управление.

**й) Риск на емитента** - рискът се състои в опасността издателят (емитентът) на финансовия инструмент да не реализира печалба или да реализира загуба до дейността си, както и да изпадне във финансови затруднения, неплатежоспособност или несъстоятелност.

**к) Риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента** – тези рискове включват опасността сетълментът на сделка с финансови инструменти да се забави или да не се изпълни поради вина на насрещната страна по сделката, поради грешка на някой от инвестиционните посредници, участващи в сделката или поради технически причини. По принцип търговията на регулиран пазар (в частност на "Българска фондова борса – София" АД) се осъществява на сетълмент принцип доставка срещу плащане (или т.н. DVP модел), при който депозитарната и сетълмент институцията разменя автоматично финансовите инструменти на продавача срещу паричните средства на купувача по сделката с финансови инструменти, за да бъде минимизирани тези рискове, свързани с насрещната страна по сделката и със сетълмента в частност. Все пак следва да се има предвид, че дори и сетълмент модела доставка срещу плащане не може да изключи рискът от насрещната страна по сделката като цяло, и в частност рискът от оперативни и други грешки, които могат да забавят или осуетят сетълмента по дадена сделка с финансови инструменти.

**л) Риск от волатилност** - това е риск свързан с движенията на цената на даден финансов инструмент. Волатилността е висока ако финансовият инструмент е подложен на големи движения в даден период от време. Рискът от волатилност се изчислява като разлика между най-ниските и най-високите цени на даден финансов инструмент за даден период от време.

**м) Риск от грешка при проследяване (при отклонение в представянето на ETF от индекса)** - измерва разминаването в представянето от това на бенчмарка, избран да бъде репликиран. Възможно е да се получи при ETF-и, които се стремят да се придържат към представянето на някой индекс или такива, инвестиращи в суровини. Разликите се получават в следствие на промяна в индексите, която съответният ETF не успява на време да отрази или пък при т.н. ролване на фючърсите, които се ползват, за да репликират представянето на цената на съответната суровина.

**н) Риск от използването на ливъридж** - рискът се състои в опасността инвеститорът да претърпи толкова по-големи загуби, колкото повече заеман ресурс използва за инвестицията си, както и да загуби цялата направена инвестиция. При използването на голям ливъридж (т.е. голямо съотношение заем/собствени средства) е възможно инвеститорът да загуби пълния размер на инвестицията и дори загубите му да надвишат размера на направената инвестиция. Ливъридж например е налице при търговия на маржин, като използването на ливъридж води до т.нар. „ефект на лоста“, т.е. се увеличава както евентуалната печалба, така и евентуалната загуба. В тази връзка при отрицателна доходност от инвестицията ливъриджът води до мултиплициране на загубите съобразно използваното съотношение на заемни към собствени средства.

**о) Данъчен риск**

Проявява се при недостатъчно познаване на данъчното законодателство, регулиращо облагането на получените доходи от търговия със съответния финансов инструмент, както и вероятността от бъдеща промяна на законодателството в рамките на инвестиционния хоризонт на инвеститора. Всеки инвеститор следва самостоятелно да се запознае със съответното данъчно законодателство, приложимо относно конкретния финансов инструмент, пазара на търговия, платеца на дохода, самия инвеститор и т.н.

**п) Други рискове**

При извършване на извънборсови трансакции следва да се има предвид, че може да е трудно или невъзможно да бъде защитена съществуваща позиция, да бъде определена стойността, справедлива цена или да бъде оценен поетият риск.

**Клиентът е уведомен за следните права по различните видове финансови инструменти:**

**Права по акциите**, търгувани на регулиран пазар в Република България: а) право на дивидент, б) право на глас и участие в общото събрание на акционерите на дружеството и в неговото управление; в) право на съразмерна част от новите акции при увеличаване на капитала; и г) право на ликвидационен дял;

**Права по облигациите**, търгувани на регулиран пазар в Република България: а) право да получи сумата (главницата) по облигациите; б) право да получи лихвени плащания по облигациите; в) право да участва и гласува в общо събрание на облигационерите; г) право облигациите да бъдат заменени със съответния брой акции на дружеството, в случай че това е предвидено.

**Права по права:** право да бъдат записани съответния брой акции срещу притежаваните права в предварително определено съотношение във връзка с взето решение за увеличаване на капитала на публично дружество;

**Права по опциите:** право за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена до изтичането на определен срок или на определена дата;

**Права по фючърсите** – дават право, но и задължение за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена на определена дата;

**Права по договорите за разлики** – дават право: а) за получаване на разликата между пазарната стойност на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти и предварително фиксираната им в договора цена; б) по договорите за разлики Клиентът има и задължението да заплати разликата между пазарната стойност на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти и предварително фиксираната им в договора цена, когато има такава разлика.

**Права по дялове на колективни инвестиционни схеми:** а) право на обратно изкупуване; б) право на ликвидационен дял при прекратяване на колективната инвестиционна схема; в) право на част от печалбата (дивидент), ако бъде взето решение за разпределяне от Общото събрание на инвестиционното дружество, респективно управителния орган на управляващото дружество; г) право на информация; д) право на глас, в случаите на притежаване на акции на инвестиционно дружество.

**Права по други деривативни финансови инструменти** – съобразно сключения конкретен договор с клиента и приложимото към сделката законодателство.

**Клиентът е уведомен, разбира и приема следните рискове при инвестиране и сделки с финансови инструменти, а именно:**

Финансовите инструменти да понижат цената си за в бъдеще, което да доведе до частични загуби или загуба на цялата инвестиция;

Понижението на цената на финансовите инструменти може да се дължи на редица фактори свързани с дейността на дружеството, което ги е емитирало или на световната икономика, чуждестранни финансови пазари, форсмажорни обстоятелства и други, върху чиято промяна инвестиционният посредник няма никаква възможност да влияе;

Закупените финансови инструменти да не могат да се трансформират в пари изцяло или от части;

Да не се получи дивидент, ако няма реализирана и отчетена изобщо или достатъчна печалба или общото събрание на публичното дружество или емитента вземе решение да не разпределя дивидент;

Да не може да се окаже влияние върху управлението на дружеството емитент, поради малкият брой акции, който клиентът притежава;

Да не се получи ликвидационен дял при прекратяване на дружеството-емитент, поради превишаване на задълженията към кредитори над активите му.

Да се загуби част или цялата инвестиция поради неплатежоспособност, неизпълнение или забавено изпълнение от страна на местата за изпълнение, емитентите на финансови инструменти, контрагентите по сделките или от страна на други участници на капиталовия пазар;

Клиентът може да поеме финансови и други допълнителни задължения, като резултат от сделки с финансови инструменти, включително непредвидени задължения, допълнителни към разходите за придобиване на инструментите;

Когато финансовите инструменти са предмет на публично предлагане, осъществявано въз основа на публикуван проспект при спазване изискванията на Директива 2003/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно проспекта, който следва да се публикува, когато публично се предлагат ценни книжа или когато се допускат ценни книжа до търгуване, и относно изменение на Директива 2001/34/ЕО (Директива 2003/71/ЕО); инвестиционният посредник е длъжен да информира потенциалния клиент къде този проспект е предоставен на обществеността, като информирането става своевременно, преди предоставянето на инвестиционни услуги или допълнителни услуги на клиенти или потенциални клиенти.

В случаите, когато финансови инструменти, които включват гаранция или защита на капитала, инвестиционният посредник предоставя на клиента или потенциалния клиент информация относно обхвата и естеството на тази гаранция или защита на капитала. Когато гаранцията е предоставена от трета страна, информацията относно гаранцията включва достатъчно подробности относно гаранта и гаранцията, които да позволят на клиента или потенциалния клиент да направи коректна оценка на гаранцията.

**10. Информация относно разходите и свързаните такси:**

Юг Маркет събира такси и комисионни за предоставени инвестиционни и допълнителни услуги съгласно Тарифата за стандартно комисионно възнаграждение за различните видове услуги. Тарифата се излага на видно място във всеки от офисите на инвестиционния посредник и на корпоративната интернет страница [www.ugmarket.com](http://www.ugmarket.com).